



รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยว ที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย Styles and Behavior in Slow Tourism for Senior Tourists in the Thai Western Region

• **นรินทร์ สังข์รักษา**

- สาขาวิชาการจัดการชุมชน
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

• **Narin Sungrugsa**

- Department of Community Management
- Faculty of Management, Silpakorn University
- E-mail: narin_324349@yahoo.co.th, narin@ms.su.ac.th

• **สุภากรณ์ พรหมฤาษี**

- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

• **Supaporn Plomelersee**

- Faculty of Management
- Phranakhon Rajabhat University
- E-mail: kittydao@hotmail.com, dr.dao@hotmail.com

• **ธีรังกูร วรบำรุงกุล**

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

• **Theerangkoon Warabamrungkul**

- Faculty of Education
- Ramphai Barni Rajabhat University
- E-mail: theerangkoon@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรม ทักษะคิด แรงจูงใจ และความต้องการ การท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย 2) วิเคราะห์ รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุในภูมิภาคตะวันตก และ 3) เสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบในภูมิภาคตะวันตก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถาม คือ แบบสอบถามการรับรองรูปแบบ แนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึก และแนวทางการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, LSD. และ Pearson's product-moment Correlation coefficient ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยว จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.50 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ร้อยละ 78.00 เดินทางมาท่องเที่ยวมาพร้อมกับเพื่อน ร้อยละ 46.25 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5-7 วัน ร้อยละ 75.73 จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในภาคตะวันตก 4 จังหวัด 1 ครั้ง ร้อยละ 44.80 การเดินทาง มาท่องเที่ยวกับเพื่อน ๆ ร้อยละ 43.25 ลักษณะการท่องเที่ยวเป็นแบบพักในภาคตะวันตก 4 จังหวัด ร้อยละ 86.25 ลักษณะของการพักมากกว่า 3 วัน ร้อยละ 67.00 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ต่อวันรวมทุกอย่างแล้ว มากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 46.00 2) รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยว ที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุ เรียกว่า "I2O2T2A2 Model" และผ่านการรับรอง รูปแบบฯ 3) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ คือ (1) สำหรับภาครัฐ : การจัดการ การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ พัฒนาคุณภาพการบริการ ความประทับใจ และปลอดภัยในการท่องเที่ยว (2) สำหรับภาคเอกชน : มีความเป็นธรรมไม่เอาเปรียบ พัฒนาการบริการการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (3) สำหรับชุมชน และท้องถิ่น : การดูแลสถานที่ท่องเที่ยว สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงโครงสร้าง พื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ

คำสำคัญ: รูปแบบ พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ นักท่องเที่ยวสูงอายุ ภูมิภาคตะวันตก

Abstract

This research aimed to 1) study behaviors, attitude, motivation and demand for slow tourism for senior tourists in the Thai western region, 2) analyze a the model of motivation in the slow tourism as mentioned above, and 3) propose guidelines for the management of slow tourism. Based on the methodology of action research, the research process was divided into three stages. Both Thai and foreign tourists, totally 400 persons were included in this study by using the accidental sampling technique. The research instruments were a general questionnaire, a questionnaire for endorsement of the model for motivation, guidelines for in-depth interviews and focus group discussions. The collected data was quantitatively and qualitatively analyzed and presented through frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, LSD, Pearson's product-moment correlation coefficient and its content analysis, respectively. The results were as follows: regarding tourism behavior, the Thai and foreign tourists (43.50%) would seek and get the information data from internet sources, and 78.00% of them would aim to relax and tour for the trip. By and large they would travel with their friends (46.25%) and the time periods spent on one trip were longer than 5-7 days (75.73%). The number of trips in the four western Thai provinces was one time (44.80%). Most of them (86.25%) would stay with householders, or the so-called homestay tourism, and they would stay more than three days (67.00%), Nearly half of them (46%) would spend more than 5,000 Baht. Their overall attitude, satisfaction and motivation toward tourism were at the highest level. Furthermore, the model of tourism was produced and named the "I2O2T2A2 Model", and this was endorsed. Guidelines for slow tourism management were presented for 1) State Sector: the government offices should manage the tourism with quality approaches, arrange facilities for senior groups, develop quality in tourist services leading to an impressive and safe tourism, 2) Private Sector: the entrepreneurs should deal honestly in business and not exploit their customers, help to develop tourism and arrange tourist activities suitable for seniors groups, 3) Community and Local sector: should take care of the tourist sites, continuously support tourism, improve basic infrastructure and facilities for the elderly, and develop new tourism sites.

Keywords: Styles, Slow Tourism Behavior, Senior Tourists, Western Region

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย พิจารณาจากสถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การท่องเที่ยวแบบที่ไร้การเร่งรีบ (Slow Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบช่วงสั้น แต่อยู่ในแต่ละสถานที่นานขึ้น จึงเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวแบบที่ไร้การเร่งรีบเป็นรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่นักท่องเที่ยวมุ่งเน้นการพักที่ยาวนานขึ้น มีกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจเอกลักษณ์ของสถานที่ที่ท่องเที่ยวนั้นมากขึ้น เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาในการอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ เป็นระยะเวลายาวนานเพียงพอ เช่น การเที่ยวดูการเกษตร ธรรมชาติ วิถีชีวิต การได้ลองเรือชมสวน เดินเก็บผลไม้ หรือการใช้เวลาเดินเก็บรายละเอียดและชื่นชมความงามด้านสถาปัตยกรรมของโบราณสถานหรือวัดต่างๆ อย่างเต็มที่

นักท่องเที่ยวสูงอายุนับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทยไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่น่าจะให้ความสำคัญ เพราะมีกำลังซื้อ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเดินทาง และยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี แนวโน้มของสังคมโลกยุคปัจจุบันพบว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี และกำลังมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

อย่างต่อเนื่องทั่วโลก นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการขยายการส่งออกและโอกาสทางการค้า ตลอดจนการบริการในสาขาที่ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน เพราะประชาคมอาเซียนจะก่อให้เกิดการหลั่งไหลของคนต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย ในด้านเศรษฐกิจ ประชาคมอาเซียนมุ่งเน้นให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบที่ไร้ความเร่งรีบ ถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มาพักเป็นแหล่งรายได้สำคัญของ 4 จังหวัดในภูมิภาคตะวันตก จึงนับเป็นรูปแบบที่ต้องศึกษาในเรื่องของพฤติกรรม ทักษะคิด แรงจูงใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวที่ไร้การเร่งรีบ อันเป็นตลาดใหม่สำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย และรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ทักษะคิด แรงจูงใจ และความต้องการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุในภูมิภาคตะวันตก
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุในภูมิภาคตะวันตก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ และการค้นหาความประทับใจ/สิ่งดี ๆ ผ่านเรื่องเล่าในการท่องเที่ยวภูมิภาคตะวันตกของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ (Slow Tourism)

แนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์การท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและการเล่าเรื่อง การท่องเที่ยว และแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในลักษณะของวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ร่วมกับพหุเทศกรณีศึกษา (Multi-site Multi-case) ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนได้แก่ **ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาพฤติกรรม ทศนคติ แรงจูงใจและความต้องการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง 400 คน การสุ่มตัวอย่างแบบ ชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ในแต่ละชั้นภูมิของจังหวัดสุ่มตามสัดส่วน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามอัตราส่วน 60 : 40 โดยนักท่องเที่ยวชาวไทย ร้อยละ 60 จำนวน 240 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ร้อยละ 40 จำนวน 160 คน และแต่ละจังหวัดใช้การสุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวหลักใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวม 28 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของทศนคติในการท่องเที่ยว

=.828 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว =.735 แรงจูงใจในการท่องเที่ยว =.842 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบวิเคราะห์เอกสาร สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, LSD, Pearson's product-moment Correlation coefficient และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) **ขั้นตอนที่ 2** การวิเคราะห์รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก รับรอง/ตรวจสอบรูปแบบโดยจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และการจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ**ขั้นตอนที่ 3** การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบและการค้นหาความประทับใจและสิ่งดี ๆ ผ่านเรื่องเล่าในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 25 คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การศึกษาเทคนิคเรื่องเล่า (Narrative Approach) ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากผู้เกี่ยวข้องเป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตกและหน่วยงานภาครัฐ เอกชน จำนวน 18 คน หรือจนได้ข้อมูลอิ่มตัว ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรม ทศนคติ แรงจูงใจและความต้องการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก

1.1 ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

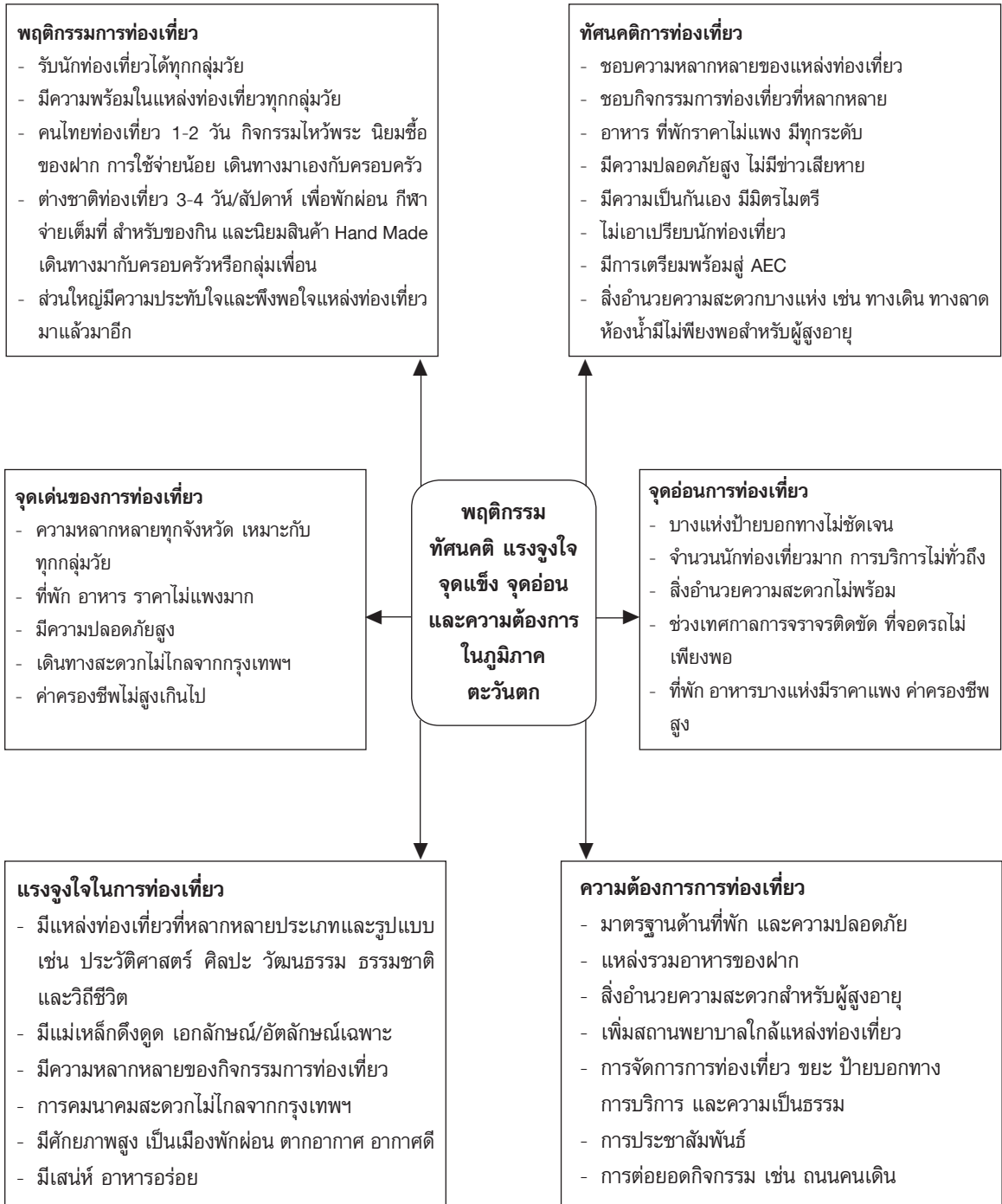
พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.50 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ร้อยละ 78.00 การเดินทางท่องเที่ยวมากับเพื่อน ร้อยละ 46.25 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5 วัน และเป็นสัปดาห์ ร้อยละ 75.73 จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในภาคตะวันตก 4 จังหวัด 1 ครั้ง ร้อยละ 44.80 ลักษณะการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อวันรวมทุกอย่างแล้ว มากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 46.00 นักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน ร้อยละ 25.00 รองลงมา เป็นนักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน ร้อยละ 11.24 และเชิงคุณภาพ พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย มีความพร้อมในแหล่งท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัยคนไทยท่องเที่ยว 1-2 วัน กิจกรรมไหว้พระ นิยมซื้อของฝาก การใช้จ่ายน้อย เดินทางมาเองกับครอบครัว ต่างชาติท่องเที่ยว 3-4 วัน/สัปดาห์ เพื่อพักผ่อน กีฬา จ่ายเต็มที่ สำหรับของกิน และนิยมสินค้า Hand Made เดินทางมากับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่มีความประทับใจและพึงพอใจแหล่งท่องเที่ยว มาแล้วมาอีก

ในด้านทัศนคติ ความพึงพอใจและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเชิงคุณภาพ พบว่า ทัศนคติการท่องเที่ยว ได้แก่ ชอบความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาหารที่พักราคาไม่แพง มีทุกระดับมีความปลอดภัยสูง

ไม่มีชาวเสียหยา มีความเป็นกันเอง มีมิตรไมตรี ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว มีการเตรียมพร้อมสู่ AEC สิ่งอำนวยความสะดวกบางแห่ง เช่น ทางเดิน ทางลาด ห้องน้ำมีไม่เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุ

แรงจูงใจในการท่องเที่ยว ได้แก่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภทและรูปแบบ เช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิต มีแม่เหล็กดึงดูด เอกลักษณ์/อัตลักษณ์ เฉพาะ มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว การคมนาคมสะดวกไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มีศักยภาพสูง เป็นเมืองพักผ่อน ดากอากาศ อากาศดี มีเสน่ห์ อาหารอร่อย

จุดเด่นของการท่องเที่ยว ได้แก่ ความหลากหลายทุกจังหวัด เหมาะกับทุกกลุ่มวัย ที่พัก อาหารราคาไม่แพงมาก มีความปลอดภัยสูงเดินทางสะดวกไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ค่าครองชีพไม่สูงเกินไป จุดอ่อนการท่องเที่ยว ได้แก่ บางแห่งป้ายบอกทางไม่ชัดเจน จำนวนนักท่องเที่ยวมาก การบริการไม่ทั่วถึง สิ่งอำนวยความสะดวกไม่พร้อม ช่วงเทศกาลการจราจรติดขัดที่จอดรถไม่เพียงพอ ที่พัก อาหารบางแห่งมีราคาแพง ค่าครองชีพสูง ความต้องการการท่องเที่ยว ได้แก่ มาตรฐานด้านที่พัก แหล่งรวมอาหารของฝาก ความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เพิ่มสถานพยาบาลใกล้แหล่งท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยว ชะงักป้ายบอกทาง การบริการและความเป็นธรรม การประชาสัมพันธ์ การต่อยอดกิจกรรม เช่น ถนนคนเดิน เตรียมความพร้อมรองรับสู่ AEC ดังแผนภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 แสดงภาพรวมการท่องเที่ยว พฤติกรรม ทัศนคติ แรงจูงใจ จุดเด่น จุดอ่อน และความต้องการในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด

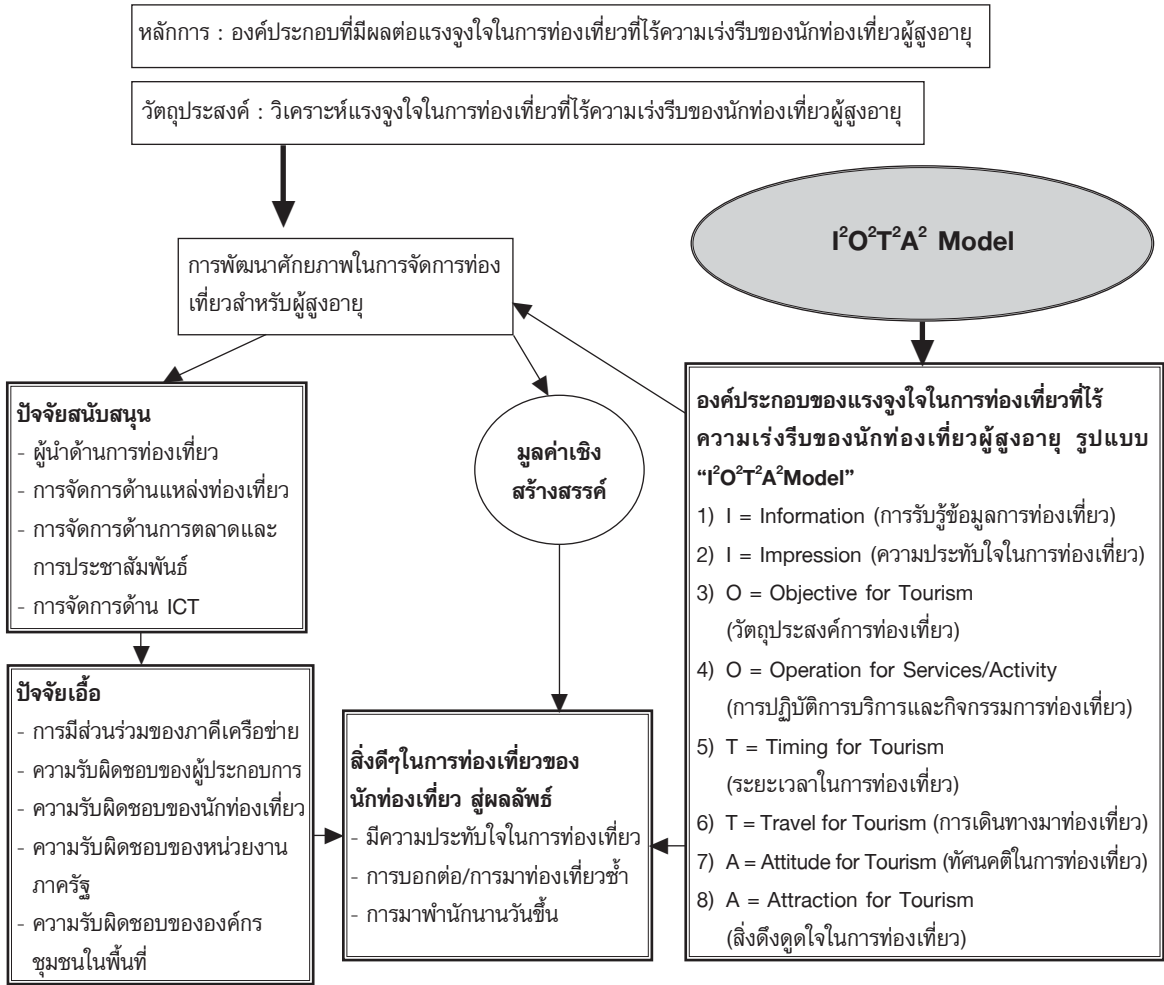
การเปรียบเทียบทัศนคติ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลพบว่า อายุ สถานภาพสมรส อาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด ส่วนเพศ ระดับการศึกษา และประเภทของนักท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน แต่แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานภาพสมรสไม่แตกต่างกัน

ส่วนความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล ทัศนคติ ความพึงพอใจกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านการได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยวระยะเวลาในการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง และทัศนคติในการท่องเที่ยวกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับสูง แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านการได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยว ระยะเวลา

ในการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวในระดับมาก มีแนวโน้มที่จะมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในระดับสูง เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก

ที่มาของรูปแบบได้จากการสังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎีและงานวิจัยและข้อมูลในพื้นที่ แล้วพัฒนาเป็นรูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เรียกว่า “I2O2T2A2 Model” มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) I = Information (การรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยว) 2) I = Impression (ความประทับใจในการท่องเที่ยว) 3) O = Objective for Tourism (วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว) 4) O = Operation for Services/Activity (การปฏิบัติการบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว) 5) T = Timing for Tourism (ระยะเวลาในการท่องเที่ยว) 6) T = Travel for Tourism (การเดินทางมาท่องเที่ยว) 7) A = Attitude for Tourism (ทัศนคติในการท่องเที่ยว) 8) A = Attraction for Tourism (สิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยว) จากองค์ประกอบดังกล่าว ดังแผนภาพที่ 2



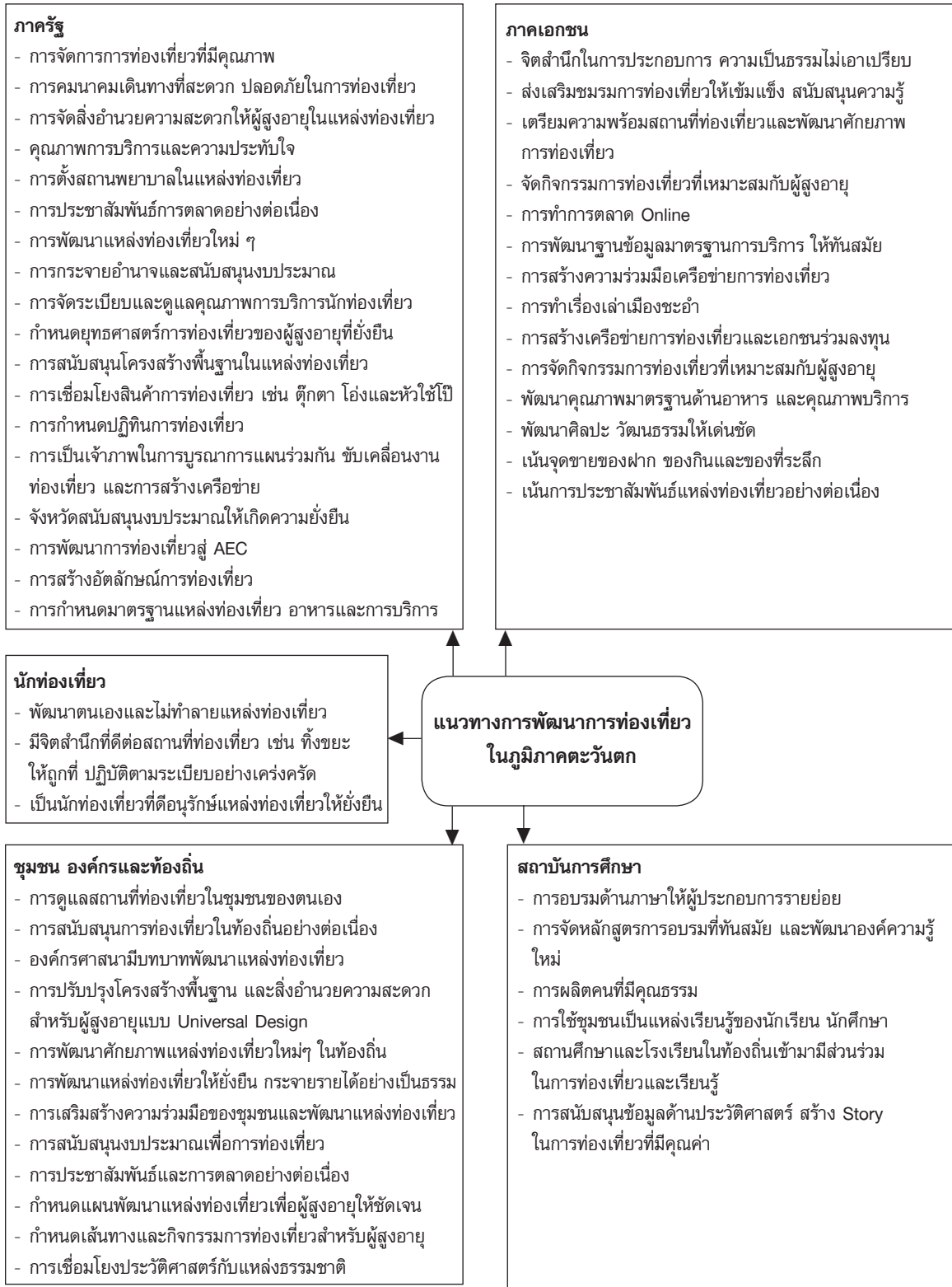
แผนภาพที่ 2 รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความแข็งแรงรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

เงื่อนไขของการใช้โมเดล “I2O2T2A2 Model” ที่ได้นี้เป็นเพียงแบบจำลอง ซึ่งต้องนำไปจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความแข็งแรงรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวของภูมิภาคตะวันตก ให้เกิดเป็นรูปธรรม รวมถึงกำหนดประเด็นรายละเอียดของการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคตะวันตกต่อไป รวมถึงผ่าน

การรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความคิดเห็นต่อรูปแบบข้างต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่ไร้ความแข็งแรงรีบของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

3.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด ดังแผนภาพที่ 3



แผนภาพที่ 3 แสดงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด

3.2 สิ่งดี ๆ ในการท่องเที่ยวภาคตะวันตก 4 จังหวัด ดังแผนภาพที่ 4



แผนภาพที่ 4 แสดงสิ่งดี ๆ และความประทับใจในการท่องเที่ยวในภาคตะวันตก 4 จังหวัด

การอภิปรายผล

1. พฤติกรรม ทักษะคิด แรงจูงใจ และความ ต้องการการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของ นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยและต่างประเทศ ในภูมิภาคตะวันตก ได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยว จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.50 วัตถุประสงค์ ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ร้อยละ 78.00 การเดินทางท่องเที่ยวมากับเพื่อน ร้อยละ 46.25 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5 วันและเป็นสัปดาห์ ร้อยละ 75.73 จำนวนครั้งที่มา ท่องเที่ยวในภาคตะวันตก 4 จังหวัด 1 ครั้ง ร้อยละ 44.80 ลักษณะการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นแบบ พักในภาคตะวันตก 4 จังหวัด ร้อยละ 86.25 ลักษณะของการพักมากกว่า 3 วัน ร้อยละ 67.00 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อวันรวมทุกอย่างแล้ว มากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 46.00 พฤติกรรม การท่องเที่ยว ได้แก่ รับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย มีความพร้อมในแหล่งท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย คนไทย ท่องเที่ยว 1-2 วัน กิจกรรมไหว้พระ นิยมซื้อ ของฝาก การใช้จ่ายน้อย เดินทางมาเองกับครอบครัว ต่างชาติท่องเที่ยว 3-4 วัน/สัปดาห์ เพื่อพักผ่อน กีฬา จ่ายเต็มที่ สำหรับของกินและนิยมนสินค้า Hand Made เดินทางมากับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่มีความประทับใจและพึงพอใจแหล่ง ท่องเที่ยว มาแล้วมาอีก นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเน้น การพักผ่อนเป็นหลัก มากับครอบครัวญาติพี่น้อง และบางส่วนบุตรหลานในครอบครัวจะเป็นคนจัด Trips มาประกอบกับเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัด ช่างเคียงกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่สามารถเดินทาง ไป-กลับได้ เนื่องจากระยะทางไม่ไกลมาก ดังนั้น กิจกรรมจึงเน้นแบบพักผ่อน มีกิจกรรมสั้น ๆ มาพัก ไม่นาน ส่วนใหญ่ไม่พัก กิจกรรมต้องการพักผ่อน และ

ทำบุญไหว้พระเป็นหลัก และซื้อของฝาก เป็นต้น แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเน้นการพักผ่อน/ ท่องเที่ยวเป็นหลัก มากับครอบครัวญาติพี่น้อง ระยะเวลาในการพักมากกว่า 5 วันและเป็นสัปดาห์ ดังนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องมีความหลากหลาย ทั้งธรรมชาติ ทะเล ภูเขา น้ำตก และศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต มีการใช้จ่ายที่ค่อนข้างมาก เป็นต้น สอดคล้อง กับ ประภาพร พนมไพร, วาสนา ทิพย์ศรี และ ราเชนทร์ ชูศรี (2549: 23) ที่พบว่า มีวัตถุประสงค์ ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อกิจกรรมนันทนาการ และการพักผ่อน โดยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด สอดคล้องกับนิออน ศรีสมยง (2552) วัตถุประสงค์ที่เดินทางมา ประเทศไทยส่วนใหญ่ คือ เพื่อพักผ่อน ส่วนพฤติกรรม นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.50 รองลงมาเป็น ททท./หน่วยงานราชการ ร้อยละ 20.75 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ ท่องเที่ยว ร้อยละ 78.00 รองลงมา ทำบุญไหว้พระ ร้อยละ 12.75 การเดินทางท่องเที่ยวมากับเพื่อน ร้อยละ 46.25 รองลงมา มาแบบครอบครัว/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 31.25 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5 วันและเป็นสัปดาห์ ร้อยละ 75.73 รองลงมา 2-3 วัน ร้อยละ 16.00 จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในภาค ตะวันตก 4 จังหวัด 1 ครั้ง ร้อยละ 44.80 รองลงมา 2-3 ครั้ง ร้อยละ 29.50 การเดินทางท่องเที่ยว มากับเพื่อนๆ ร้อยละ 43.25 รองลงมา มากับครอบครัว ร้อยละ 28.00 ลักษณะการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เป็นแบบแบบพักในภาคตะวันตก 4 จังหวัด ร้อยละ 86.25 ลักษณะของการพักมากกว่า 3 วัน ร้อยละ 67.00 พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาเป็นรถบัส นักท่องเที่ยว ร้อยละ 40.75 รองลงมาเป็นรถยนต์

ส่วนตัว ร้อยละ 27.00 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ต่อวันรวมทุกอย่างแล้ว มากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 46.00 รองลงมา 3,001-5,000 บาท ร้อยละ 20.50 พฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ รับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย มีความพร้อมในแหล่งท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย คนไทยท่องเที่ยว 1-2 วัน กิจกรรมไหว้พระ นิยมซื้อของฝาก การใช้จ่ายน้อย เดินทางมาเองกับครอบครัว ต่างชาติท่องเที่ยว 3-4 วัน/สัปดาห์ เพื่อพักผ่อน กีฬา จ่ายเต็มที่ สำหรับของกินและนิยมนสินค้า Hand Made เดินทางมากับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่ มีความประทับใจและพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยว มาแล้วมาอีก นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเน้นการพักผ่อนเป็นหลัก มากับครอบครัวญาติพี่น้อง และบางส่วน บุตรหลานในครอบครัวจะเป็นคนจัด Trips มา ประกอบกับเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดข้างเคียง กรุงเทพฯและปริมณฑลที่สามารถเดินทางไป-กลับได้ เนื่องจากระยะทางไม่ไกลมาก ดังนั้น กิจกรรมจึง เน้นแบบพักผ่อน มีกิจกรรมสั้น ๆ มาพักไม่นาน ส่วนใหญ่ไม่พัก กิจกรรมต้องการพักผ่อน และทำบุญ ไหว้พระเป็นหลัก และซื้อของฝาก เป็นต้น แต่ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเน้นการพักผ่อน/ท่องเที่ยวเป็นหลัก มากับครอบครัวญาติพี่น้อง ระยะเวลาในการพักมากกว่า 5 วันและเป็นสัปดาห์ ดังนั้น กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงน่าที่ ต้องมีความหลากหลาย ทั้งธรรมชาติ ทะเล ภูเขา น้ำตก และศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต มีการใช้จ่ายที่ค่อนข้างมาก เป็นต้น สอดคล้องกับ ประภาพร พนมไพร,วาสนา ทิพย์ศรี และราเชนทร์ ชูศรี (2549: 23) ที่พบว่า มี วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อกิจกรรม นันทนาการและการพักผ่อน โดยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด

2. รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาค ตะวันตก ชื่อว่า “I2O2T2A2 Model” มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) I = Information (การรับรู้ข้อมูลการ ท่องเที่ยว) 2) I = Impression (ความประทับใจ ในการท่องเที่ยว) 3) O = Objective for Tourism (วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว) 4) O = Operation for Services/Activity (การปฏิบัติการบริการและ กิจกรรมการท่องเที่ยว) 5) T = Timing for Tourism (ระยะเวลาในการท่องเที่ยว) 6) T = Travel for Tourism (การเดินทางมาท่องเที่ยว) 7) A = Attitude for Tourism (ทัศนคติในการท่องเที่ยว) 8) A = Attraction for Tourism (สิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยว) การวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อการใช้โมเดล พบว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวของภูมิภาค ตะวันตกทั้ง 4 จังหวัด มีศักยภาพและความพร้อม ในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศ แต่มีปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ มีพฤติกรรม ทัศนคติ ความพึงพอใจและแรงจูงใจ ในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน รวมถึงในแต่ละแห่ง มีความโดดเด่นและความพร้อมที่แตกต่างกัน เงื่อนไขของการใช้โมเดล “I2O2T2A2 Model” ที่ได้ นี้ เป็นเพียงแบบจำลอง ซึ่งต้องนำไปจัดทำเป็นแผน กลยุทธ์ (Strategic Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยว ที่ไร้ความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่ง ท่องเที่ยวของภูมิภาคตะวันตกให้เกิดเป็นรูปธรรม รวมถึงกำหนดประเด็นรายละเอียดของการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันตกต่อไป และผ่าน การรับรองรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อ รูปแบบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ

ของนักท่องเที่ยวสูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวของภูมิภาคตะวันตกในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.509$) ซึ่งเป็นรูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบ รูปแบบชนิดนี้จะช่วยใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษา มากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ (Keeves, 1988: 47)

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน

ภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด ประกอบด้วย 1) ภาครัฐ ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การคมนาคม การเดินทาง ถนนที่สะดวก ปลอดภัยในการท่องเที่ยว การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพการบริการและความประทับใจ การตั้งสถานพยาบาลในแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การตลาดอย่างต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ กระจายอำนาจและสนับสนุนงบประมาณ จังหวัดสนับสนุนงบประมาณให้เกิดความยั่งยืน จัดระเบียบและดูแลคุณภาพการบริการนักท่องเที่ยว กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ยั่งยืน สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว เชื่อมโยงสินค้าการท่องเที่ยว เช่น ตุ๊กตา โองและหิ้วใช้ไป ขนมหวานเมืองเพชร กำหนดปฏิทินการท่องเที่ยว เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการแผนร่วมกัน ขับเคลื่อนงานท่องเที่ยวและสร้างเครือข่าย พัฒนาการท่องเที่ยวสู่ AEC สร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยว กำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว อาหารและบริการ 2) ภาคเอกชน ได้แก่ การมีจิตสำนึกในการประกอบการ มีความเป็นธรรมไม่เอาเปรียบ ส่งเสริมชมรมการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง สนับสนุน

ความรู้ เติริมพร้อมสถานที่ท่องเที่ยวและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การทำการตลาด Online พัฒนาฐานข้อมูลมาตรฐานการบริการให้ทันสมัย สร้างความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยว จัดทำเรื่องเล่าเมืองชะอำ สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวและเอกชนร่วมลงทุน จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านอาหาร และคุณภาพบริการ พัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมให้เด่นชัด เน้นจุดขายของฝาก ของกิน และของที่ระลึก เน้นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 3) ชุมชน องค์กรและท้องถิ่น ได้แก่ การดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง สนับสนุนการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง องค์กรศาสนามีบทบาทพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุแบบ Universal Design พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในท้องถิ่น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน กระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม เสริมสร้างความร่วมมือของชุมชน สนับสนุนงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และการตลาดอย่างต่อเนื่อง กำหนดแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุให้ชัดเจน กำหนดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไม่กระจุกเฉพาะสวนผึ้ง เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับแหล่งธรรมชาติ และกำหนดจุดจำหน่ายของฝากและของที่ระลึก 4) สถาบันการศึกษา ได้แก่ การอบรมด้านภาษา ให้ผู้ประกอบการรายย่อย จัดหลักสูตรการอบรมที่ทันสมัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ผลิตรายที่มีคุณธรรม ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา สถานศึกษา และโรงเรียนในท้องถิ่น

เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวและเรียนรู้ สนับสนุนข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ สร้าง Story ในการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า 5) นักท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาตนเองและไม่ทำลายแหล่งท่องเที่ยว มีจิตสำนึกที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ทิ้งขยะให้ ถูกที่ ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เป็น นักท่องเที่ยวที่ดี อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน สอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ ไทย, ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร และอชิรา รักษาแก้ว (2555: 28) ที่กล่าวถึงการ ส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ ภาคกลางตอนล่างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงสถาน ประกอบการและวางแผนการตลาด รวมถึงการ ยกกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว และการ ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการตลาด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากรูปแบบ “I2O2T2A2 Model” เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรม นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5 วันและเป็นลัปดาห์ ระยะเวลาการพักมากกว่า 3 วัน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อวันรวมทุกอย่างแล้ว มากกว่า 5,000 บาท การได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยว อันเป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในภูมิภาคตะวันตก

ควรให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ระยะเวลาการพัก ค่าใช้จ่ายที่พร้อมจะจ่าย การได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยว ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีคุณภาพ มีความพร้อมและมีกำลังซื้อสูง โดยเฉพาะกลุ่มชาวจีนที่เป็นลูกค้าหลักของภูมิภาคตะวันตกและประเทศไทย ซึ่งผู้ประกอบการควรศึกษาวัฒนธรรมและพฤติกรรมเฉพาะกลุ่มด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรม นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในภูมิภาคตะวันตก ควรจัดทำ Website และ Application ที่เหมาะสมและสะดวกกับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศผู้สูงอายุ มากกว่าสื่ออื่น ๆ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะติดต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ ข้อต่ำสุด คือ ทักษะคิดหรือความประทับใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในภูมิภาคตะวันตกควรหาแนวทางในการสร้างความประทับใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้แก่นักช้อปปิ้งหรือบุคคลในครอบครัวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่จะเป็นผู้การจัด Trips การท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันตก

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ ข้อต่ำสุด คือ ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และชอบความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

ที่หลากหลาย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในภูมิภาคตะวันตก ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิต

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า แรงจูงใจต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างประเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ข้อต่ำสุด คือ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ที่นั่งพักหรือทางเดิน ด้านการให้บริการในการท่องเที่ยวข้อต่ำสุด คือ การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ข้อต่ำสุด คือ ความปลอดภัยในการเดินทาง และมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภทและรูปแบบ เช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิต ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดและท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ./เทศบาลและอบต.) และเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในภูมิภาคตะวันตกควรพัฒนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดตั้งศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ ความปลอดภัยในการเดินทาง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีกิจกรรมหลากหลายประเภทและรูปแบบ อันเป็นแม่เหล็กในการดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัดภาครัฐ ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การคมนาคม การเดินทาง ถนนที่สะดวก ปลอดภัยในการท่องเที่ยว การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพการบริการและความประทับใจ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐใน

ระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขากาญจนบุรี เพชรบุรี และหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ ควรเร่งการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การคมนาคมและการเดินทางที่สะดวกและปลอดภัย การสร้างความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

7. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเอกชน ได้แก่ การมีจิตสำนึกในการประกอบการ มีความเป็นธรรมไม่เอาเปรียบ ส่งเสริมชมรมการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง สนับสนุนความรู้ เตรียมพร้อมสถานที่ท่องเที่ยวและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และการทำการตลาด Online ดังนั้นหน่วยงานภาคเอกชน และผู้ประกอบการ ต้องเน้นการสร้างจิตสำนึกในการประกอบการ มีความเป็นธรรมไม่เอาเปรียบ ส่งเสริมชมรมการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง สนับสนุนความรู้ เตรียมพร้อมสถานที่ท่องเที่ยวและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ รวมถึงการทำการตลาด Online เพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของภูมิภาคตะวันตก

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ในสิ่งที่คณะผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษา เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ด้วยการจัดการท่องเที่ยว

แบบเกาะกลุ่ม เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวแบบไหว้พระ 9 วัด ตามการท่องเที่ยวที่หลากหลายของภูมิภาคตะวันตก

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางรองในภูมิภาคตะวันตก 4 จังหวัด

3. ควรมีการวิจัยเชิงนโยบายในการเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก ตามหลัก Universal Design เช่น ทางเดิน ทางลาด ห้องน้ำ ฯลฯ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2559

4. ควรมีการวิจัยการพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2559

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความเร่งรีบของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตก ในแผนงานการยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในภูมิภาคตะวันตกของนักท่องเที่ยวสูงอายุเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้รับทุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2557

บรรณานุกรม

- Bai, B., et al. 2001. "Determinants of Travel Mode Choice of Senior Travelers to the United States." **Journal of Hospitality & Leisure Marketing** 8, 3: 147-168.
- Batra, A. 2009. "Senior Pleasure Tourists: Examination of their Demography, Travel Experience, and Travel Behavior Upon Visiting the Bangkok Metropolis." **International Journal of Hospitality & Tourism Administration** 10, 3: 197-212.
- Bovee, C.I., Houston, Michael J., and Thill, J.V. 1995. **Marketing**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Goeldner, Charles R., and Ritchie, J.R. Brent. 2006. **Tourism : Principles, Practice, Philosophies**. 10th ed. Hoboken, NJ: Wiley.
- Keeves, P.J. 1988. **Educational Research, Methodology, and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Lee, S.H., and Tideswell, C. 2005. "Understanding Attitudes towards Leisure Travel and the Constraints Faced by Senior Koreans." **Journal of Vacation Marketing** 11, 3: 249-264.
- Panompai, Prapapun, Tipsri, Vasana, and Chusee, Rachean. 2006. **The Report Attitude of Foreign Tourist towards Reception of Chiang Rai**. Bangkok: Thailand Research Fund.

ประภาพร พนมไพร, วาสนา ทิพย์ศรี และราเชนทร์ ชูศรี. 2549. รายงานการวิจัย **ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการต้อนรับของชาวเชียงราย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Srisomyong, Nion. 2009 “A Survey of Foreign Tourists Attitude towards Decision to Travel in the Provinces Struck by Tsunami in Thailand.” Master’s Thesis, University of the Thai Chamber of Commerce. (in Thai).

นิออน ศรีสมยง. 2552 “การสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในจังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

Sungrugsa, Narin, Rattanapongpinyo, Thaninrat and Pawongsa, Phakamas. 2015 “The Competency in Marketing Competitive Advantage of Stakeholders Development Model Related to Cultural Tourism along the Ways of Creative Economy among Four Dvaravati Provinces to Support

ASEAN.” **University of the Thai Chamber of Commerce** 35, 1: 22-38. (in Thai).

นรินทร์ สังข์รักษา, ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ และ ผกามาศ พะวงษ์. 2558 “การพัฒนารูปแบบขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัดเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 35, 1: 22-38.

Thaisom Rungtip, Charoenkijjarukon Pataapong, and Raksakaew, Achira. 2012 “Promoting Community Based Tourism Management for Sustainable.” **University of the Thai Chamber of Commerce** 32, 2: 27-48. (in Thai).

รุ่งทิพย์ ไทยสม, ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร และอชิรา รักษาแก้ว. 2555. “การส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของภาคกลางตอนล่างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 32, 2: 27-48.



Associate Professor Dr. Narin Sungrugsa received his doctoral degree in Development Education from Srinakharinrajit University, Thailand. He is currently a lecturer in Community Management in the Faculty of Management, Silpakorn University.



Lecturer Dr. Supaporn Plomelersee received her doctoral degree in Business Administration (marketing) from Eastern Asia University, Thailand. She is currently a lecturer in the Faculty of Management, Phranakhon Rajabhat University.



Lecture Dr. Theerangkoon Warabamrungkul received his doctoral degree in Development Education from Silpakorn University, Thailand. He is currently a lecturer in the Education Faculty, Ramphai Barni Rajabhat University.